

IC 1479/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 października 2016 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Piotrowska

Protokolant: staż. M. M.

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa W. M.

przeciwko L. M.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda W. M. na rzecz pozwanej L. M. kwotę 2.417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nakazuje ściągnąć od powoda W. M. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku kwotę 840 zł (osiemset czterdzieści złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1479/15

UZASADNIENIE

W. M., w odpowiedzi na wniosek L. M. o podział majątku wspólnego zażądał m. in. stwierdzenia nieważności umowy z 27 marca 2002 r. dot. przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności domu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, a także zasądzenia od L. M. kwoty 16.800 zł tytułem „odszkodowania za straty moralne”.

Uzasadniając żądanie powód wskazał m. in., że został ze swojego domu wyrzucony siłą przez P. – syna powoda i pozwanej. Po skutecznej próbie powrotu, zdecydował się jednak opuścić dom na skutek gróźb pozwanej i dzieci. Działania uniemożliwiające powodowi zamieszkiwanie w jego domu naruszają jego godność, wpędzają w stres, powodują szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym, wywołują krzywdy moralne i cierpienie. Wysokość roszczenia powód ocenił na 16.800 zł co odpowiada kwocie 200 zł miesięcznie licząc od dnia 26 września 2007 r., kiedy to pozwana próbowała powoda wymeldować z jego domu.

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 6 lipca 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. akt XIII Ns 1705/14, zmieniono tryb postępowania z nieprocesowego na tryb procesu odnośnie przedmiotowych żądań.

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2015 r. (sygn. akt I C 1479/15), tut. Sąd uznał się niewłaściwym rzeczowo w zakresie żądania stwierdzenia nieważności umowy przeniesienia użytkowania wieczystego gruntu i własności domu mieszkalnego z dnia 27 marca 2002 r. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gdańsku.

Pozwana L. M. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, iż w marcu 2006 r. powód dobrowolnie wyprowadził się z domu będącego współwłasnością stron i zabrał z niego swoje rzeczy. Przez 4 lata żył w B. u swojego ojca, nie partycypował w kosztach utrzymania rodziny, nie płacił alimentów. Pozwana chciała uregulować kwestie majątkowe między stronami i sprzedać wspólny dom, jednak pozwany się temu sprzeciwił. Pozwany pojawił się ponownie we wrześniu 2010 r. żądając umożliwienia mu ponownego zamieszkania, wywołał awanturę, po interwencji policji zdecydował się dobrowolnie nieruchomości opuścić. Ponownie pojawił się w marcu 2012 r., pozwana początkowo zaproponował mu comiesięczne pożyczki w kwocie 600 zł na cele mieszkaniowe, na co powód przystał. Pozwana próbowała następnie mediacji celem uregulowania wspólnych spraw majątkowych, ponieważ jednak powód odmówił, złożyła wniosek o podział majątku. Pozwana podniosła także, iż w niniejszej sprawie istotną rolę odgrywają zasady współżycia społecznego – w okresie wspólnego zamieszkiwania powód znęcał się psychicznie nad pozwaną i ich wspólnymi dziećmi, nie interesował się ich codziennym życiem, nie partycypował w kosztach utrzymania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana L. M. i powód W. M. byli małżeństwem. W skład ich majątku wspólnego wchodził m. in. budynek mieszkalny położony przy ul. (...) w G..

bezsporne

Związek małżeński zawarty w dniu 12 lipca 1975 r. pomiędzy W. M. i L. M. został rozwiązany przez rozwód z winy W. M. wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 17 listopada 2005 r. (sygn. akt II C 2555/05).

bezsporne, nadto: kopie dokumentów z akt sprawy II C 2555/05: wyrok – k. 280-281, postanowienia – k. 282, 283-286

Strony były skonfliktowane, pomimo wspólnego zamieszkiwania nie rozmawiali ze sobą, traktowali się jak obcy. W 2006 r. wyprowadził się z domu będącego współwłasnością stron i zabrał z niego swoje rzeczy. Przez 4 lata mieszkał w B. u swojego ojca. Pozwana wymieniła zamki w drzwiach wejściowych do domu, kluczy do zmienionych zamków nie udostępniła pozwanemu. W 2010 r. pozwany próbował ponownie zamieszkać w przedmiotowym domu, jednakże po awanturze i groźbach, jakie usłyszał ze strony P. M. i A. W. (dzieci powoda i pozwanej) zrezygnował z tego zamiaru. Ponownie pojawił się w 2014 r., ponieważ stwierdził, że nie ma gdzie mieszkać. Pozwana z synem przez rok opłacali mu wynajem mieszkania.

dowód: zeznania świadków P. M. i A. W. – k. 272 (protokół elektroniczny), zeznania powoda i pozwanej – k. 289 (protokół elektroniczny)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o zeznania stron i świadków, a także dokumenty z akt sprawy II C 2555/05 Sądu Okręgowego w Gdańsku.

Sąd uznał za wiarygodne zarówno zeznania świadków jak i stron. Należy podkreślić, że choć różnią się one w pewnych drobnych szczegółach, to w istocie stanowią spójną całość, przede wszystkim są ze sobą zbieżne w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia.

Powód dochodził w niniejszym postępowaniu zapłaty zadośćuczynienia za straty moralne w wysokości 16.800 zł oraz stwierdzenia nieważności umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności domu mieszkalnego z dnia 27 marca 2002 r.

Z uwagi na wartość przedmiotu sporu w zakresie drugiego z tych żądań, na podstawie art. 17 pkt 4 k.p.c., sprawa została w tym zakresie przekazana, jako właściwemu rzeczowo, Sądowi Okręgowemu w Gdańsku – postanowieniem z dnia 26 listopada 2015 r.

Odnosnie natomiast pierwszego żądania – należy podkreślić, iż powód literalnie domagał się „odszkodowania z tytułu utraty dóbr materialnych i innych moralnych”, jednakże przepisy prawa cywilnego w przypadku naruszenia dobra osobistego przewidują możliwość zasądzenia zadośćuczynienia, a nie odszkodowania (art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 i art. 23 k.c.) – nie ulega więc wątpliwości, iż żądaniem powoda w związku z utratą dóbr moralnych – wbrew treści sentencji postanowienia z dnia 6 lipca 2015 r. wydanego w sprawie XIII Ns 1705/14 – było właśnie zasądzenie zadośćuczynienia.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Zgodnie natomiast z treścią art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Uprawnienie żądania zadośćuczynienia dookreśla art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Zgodnie z powyższymi przepisami, przesłankami ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie, są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie lub naruszenie tego dobra, bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Dodatkową przesłanką roszczenia o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych jest przesłanka winy podmiotu dokonującego naruszenia.

Brak bezprawności wynikać może przede wszystkim ze zgody podmiotu prawa osobistego, z działania w ramach porządku prawnego, ze szczególnych przepisów prawnych, z wykonywania prawa podmiotowego, z konieczności ochrony innego wyżej postawionego dobra oraz z ogólnej klauzuli zasad współżycia społecznego (por. także wyr. SN z dnia 19 października 1989 r., II CR 419/89, OSP 1990, z. 11-12, poz. 377).

Ocena, czy doszło do naruszenia czci, musi opierać się na kryteriach obiektywnych. Jeśli nastąpiło naruszenie dobrego imienia, decyduje reakcja opinii społecznej, a dokładniej tych grup, do których należy osoba żądająca ochrony; podobnie w razie naruszenia godności znaczenie ma opinia ludzi rozsądnie i uczciwie myślących. Subiektywne reakcje są czasem przesadne, jeśli ktoś jest przeczulony na punkcie swej godności (A. S., Zadośćuczynienie..., s. 103). Krótko ujął to SN w wyroku z dnia 11 marca 1997 r., III CKN 33/97, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 93: "Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, jakim jest stan uczuć, godność osobista i nietykalność cielesna (art. 24 § 1 k.c.), nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego (ocena subiektywna)".

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni popiera stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 20 marca 2013 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 125/13 (LEX nr 1307424), zgodnie z którym do powstania

roszczeń określonych w art. 24 k.c. nie jest wystarczająca sama bezprawność działania sprawcy. Niezbędny jest także skutek tego działania w postaci naruszenia jednego z dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c. To na podstawie spoczywa z mocy art. 6 k.c. ciężar udowodnienia, że swym bezprawnym działaniem pozwany istotnie naruszył jego dobra osobiste i jakie. Art. 24 § 1 k.c. stwarza bowiem jedynie domniemanie działania sprawcy naruszenia dobrego imienia w sposób bezprawny. Na tym, którego dobro zostało naruszone ciąży jednakże obowiązek wykazania, że zachowanie określonej osoby naruszyło jej dobro osobiste., a także w wyroku z dnia 14 marca 2012r. w sprawie o sygn. akt I ACa 55/13 (LEX nr 1307432) jeżeli obowiązujące przepisy przewidują określone procedury bądź nadają pewnym organom lub podmiotom określone kompetencje, to działanie w ich ramach – jeśli narusza sferę prawnie chronionych dóbr osobistych – z reguły nie jest bezprawne, chyba że dochodzi do wyraźnego i poważnego naruszenia przepisów, w szczególności polegającego na wykroczeniu poza cel i niezbędny zakres postępowania, lub wyrażeniu ocen bądź użyciu sformułowań nieuzasadnionych przedmiotem i potrzebami tego postępowania i naruszającymi godność osoby, której dotyczą.

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy należy zauważyć, iż brak jest podstaw do uznania, że działanie pozwanej w jakikolwiek sposób naruszyło dobra osobiste powoda, brak jest też podstaw do przypisania jej zachowaniu cech bezprawności.

Powód samodzielnie i dobrowolnie opuścił dom przy ul. (...) i nie pojawiał się w nim przez cztery lata. W 2014 r., kiedy to próbował w swoim domu ponownie zamieszkać, ze swoich planów zrezygnował dobrowolnie, przyjmując od pozwanej i syna pieniądze na wynajem innego lokum. Wprawdzie Sąd dał wiarę zeznaniom powoda, iż przy wcześniejszej próbie powrotu do domu – w 2010 r. – zrezygnował z tego zamiaru pod wpływem gróźb, jakie zostały do niego skierowane. Tym niemniej groźby te były wyrażane nie przez pozwaną, a przez jej (i powoda) dzieci – co wynikało z zeznań samego powoda. Doszło więc tym samym do bezprawnego pozbawienia posiadania nieruchomości przez powoda, jednak nie można za nie przypisać odpowiedzialności pozwanej. Co więcej, zdarzenie to mogłoby rodzić jedynie ewentualną odpowiedzialność odszkodowawczą (np. z tytułu kosztów poniesionych na najem innego mieszkania) o czym dalej, nie stanowi natomiast podstawy do zasądzenia zadośćuczynienia.

Powód nie wykazał aby doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, poza ogólnikowymi twierdzeniami zawartymi w pozwie nie przedstawił żadnych dowodów – nawet w postaci swoich zeznań – na przedmiotową okoliczność. Nie wskazał także ewentualnych szkód na zdrowiu psychicznym i fizycznym, o których wspomniał w pozwie, a za które mogłoby zostać zasądzone zadośćuczynienie na podstawie art. 445 w zw. z art. 444 k.c.

Odnosząc się do żądania przez powoda zasądzenia odszkodowania za utratę dóbr materialnych wskazać należy, iż ewentualna odpowiedzialność pozwanej opierałaby się na art. 415 k.c., a zatem powód winien był wykazać bezprawne działanie pozwanej, szkodę jaką z tego tytułu poniósł oraz adekwatny związek przyczynowy między działaniem pozwanej a szkodą. Podkreślić należy, iż powód domagał się naprawienia bliżej nieokreślonych szkód materialnych, nie wykazał na czym jego szkoda polegała ani jaka była jej wysokość.

Należy podkreślić, iż zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć też trzeba, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Zaprzeczenie dokonane przez stronę procesową powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia Sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (orzeczenie SN z 28.04.1975 r., sygn. akt III CRN 26/75).

Podsumowując – zdaniem Sądu nie doszło do naruszenia dóbr osobistych W. M., ani do uszkodzenia jego ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, jak również zachowanie pozwanej L. M. nie nosiło cech bezprawności, nadto powód nie wykazał poniesienia szkody.

W oparciu o powyższe, Sąd na podstawie art. 415 k.c., art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 i art. 23 k.c., oraz art. 445 w zw. z art 444 k.c., zastosowanych a contrario, oddalił powództwo (pkt I wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł w punktach II i III wyroku obciążając nimi powoda w całości, jako stronę przegrywającą proces. Na koszty zasądzone na rzecz strony pozwanej składają się opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika, będącego adwokatem, ustalone na kwotę 2.400 zł – stosownie do § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) – znajdującego zastosowanie w niniejszej sprawie na podstawie § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).

Ponadto powoda należało obciążyć nieuiszczonymi kosztami opłaty sądowej, które nakazano ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa. Należy podkreślić, iż powód był zwolniony od kosztów sądowych w sprawie XIII Ns 1705/14, jednakże zwolnienie to nie rozciągało się na niniejsze postępowanie.

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)
3. (...)